

HUNDESØK I THAILAND

Foranledning (V/Jan Ove Thunem)

Den andre juledag 2004 var jeg og pob Kai Iversen på leteaksjon etter en savnet mann i området ved Tempelseter i Buskerud. Vi søkte etter savnede med våre hunder i 10 minus og sterk vind hele natta. Ut på morgenen var vi inne i ko og varmet oss. Vi hørte da på radioen om at liv var gått tapt da tsunamibølger hadde skylt inn over kyststatene rundt Det indiske hav. Dette var en naturkatastrofe fjernt fra Norge, så jeg må innrømme at jeg bare fulgte delvis med på det som ble sagt på radioen om katastrofen.

Vel hjemme i Oslo igjen så ble det klart at bølgen også hadde rammet nordmenn i et omfang vi aldri tidligere hadde opplevd i utlandet. Naturkatastrofen ble med ett ikke fjern. Den hadde rammet oss alle, og alle som ble rammet – fra Sri Lanka til Indonesia – kom oss nærmere.

Søks-og redningsgruppen ved Hundetjenesten Oslo politidistrikt:

Hundetjenesten i Oslo utdannet i 2002 seks ekvipasjer innen søk og redning. Dette var patruljehunder som fikk tilleggsutdanning lavine – ruinsøk og liksøk. Utdannelsen ble foretatt ved Politihøgskolen og hadde en total varighet på seks uker.

Ekipasjene har blitt benyttet ved flere anledninger rundt om i Norge og det er gjort flere funn.

Bistand fra Hundetjenesten Oslo politidistrikt til Thailand (Kai Iversen):

Den 26.12.04 ble Sørøst – Asia rammet av en flodbølgekatastrofe. Svært mange omkom og det var selvfølgelig en uvisshet om ”våre” ville bli funnet og identifisert. Norge savnet 84 personer i Thailand. Det Nye Kripos var raskt på stedet og startet identifiseringsarbeidet. Når en ser bilder som er tatt i startfasen, må dette ha vært en svært krevende oppgave.

Vi fikk meldinger om at sivile hunder allerede var på plass 27.12.04, dette var hunder fra England. Flere land sendte sivile for å lete etter overlevende og de må ha fått en sterk opplevelse. Når håpet om å finne overlevende var over ble ekvipasjene sendt hjem.

Jeg ble varslet 25.01.05 og ble forespeilet at Kripos ønsket bistand av våre ekvipasjer for å søke etter omkomne. Meldingen kom mens vi var på lavinekurs sammen med Helikoptertjenesten og vi var forberedt på å bistå. Tiden gikk uten at vi hørte noe mer, men neste lørdag ble jeg pånytt kontaktet. Fikk beskjed om å forberede avreise og dro derfor hjem fra et sivilt lavinekurs. Etter hjemkomst fikk jeg en ny melding om at avgjørelsen ville bli tatt påfølgende uke.

Tirsdag 01.02.05 fikk jeg en telefon fra Kripos og de ønsket at jeg skulle komme ned til Phuket uten hund, dette for å vurdere søksområdene. Etter å ha blitt vaksinert dro jeg fra Gardermoen 04.02.05. Mellomlandet i København og traff her en del tjenestemenn fra Kripos som også var på vei til Thailand. Reisen gikk til Bangkok og derfra med innenriksfly til Phuket. Ved avstigning kjentes varmen som en vegg. Tankene gikk da til hundene som hadde vinterpels og vant til – 10 grader, mens her var temperaturen nærmere + 40.

I Phuket ble jeg godt mottatt og transportert til Pearl hotell hvor vi skulle bo. Dette var også stedet hvor Konsulatet lå, samt at det var "KO". Etter et informasjonsmøte dro vi ned for å se på identifiseringsarbeidet. Utrolig å se hvordan flere nasjoner samarbeidet under så spesielle forhold.

Søksområdene:

Kripos hadde to personer som jobbet for å finne de mest aktuelle stedene for søk. Dette ble gjort ved at de fikk oversikt over hvor de savnede hadde oppholdt seg da katastrofen inntraff. Det ble også gjort en god jobb med å lage kart over områdene.

Det oppholdt seg flest skandinaver på Khao Lak og Ko Phi Phi Don. Khao Lak ligger i Phang Nga region, 120 km nord for Phuket by. Det aktuelle området var 15,7 kvadratkilometer. Ko Phi Phi Don ligger 45 km sørøst for Phuket by. Og tilhører Krabi region. Området er 1000 x 200 meter.

Vi var ved flere anledninger ute på Phi Phi for å vurdere området. Stedet hadde blitt påført store skader og en rekke personer hadde omkommet. Det hadde vært store forflytninger av sand og det meste av bebyggelsen var borte. Norge hadde ansvaret for søk på Phi Phi og hadde allerede benyttet hunder fra det thailandske forsvaret. Disse hundene var i utgangspunktet trent for narkotika og sprengstoff, men etter to dagers trening på råttent grisekjøtt ble de benyttet. Det thailandske forsvaret hadde gjort grundig overflatesøk på hele området.

Søksleder for Kripos hadde tatt kontakt med Mark Harrison som er en engelsk søksekspert, han kom til Phi Phi og gjorde sine vurderinger. Han skrev etter dette en rapport over hvilke tiltak som burde gjennomføres. Hans vurdering var at det trengtes 10 hunder for å foreta søk på stedet.

Vi var også i Khao Lak hvor ødeleggelsene var enorme. Hadde med pårørende ut for å danne meg et bilde av hva som skjedde 26.12.04. Dette var et svært krevende søksområde med store ansamlinger av kvist/klær/bideler og rester av bebyggelse. Et stort antall personer fra de skandinaviske land var savnet i dette området.

Jeg deltok på møte med general Napadol som hadde ansvaret for søk i området Khao Lak. Han hadde brukt 1200 mann i manngard og funnet en rekke lik. Jeg stilte spørsmål om det fantes slanger i området, det er tross alt 67 forskjellige giftslanger i Thailand. Napadol mente bestemt at alle slanger i søksområdet hadde omkommet under bølgen. Slanger liker ikke salt og ville derfor unngå det aktuelle området.

Etter å ha sett søksområdene skrev jeg en rapport til Kripos hvor jeg anbefalte hundesøk. Jeg varslet også de hjemme om at hundene burde tas inn i et varmt rom, dette for at overgangen til varmen skulle gå lettere. Hundene fikk god tid til å venne seg til varmen, for avgjørelsen om bruk av hund tok tid. Først etter to uker kom sjefen for Kripos til Thailand og besluttet at hundesøk skulle gjennomføres.

Min jobb var nå å skaffe kontakter som veterinær, lege og overnatting. En forutsetning var at vi fikk rom med aircondition, ikke pga oss, men hundene. Det var en utrolig varme i området og luftfuktigheten var høy. Det eneste problemet som oppstod var å ordne overnatting på Khao Lak, de hadde et syn på hunder som er noe fremmed for oss. Vi fikk tilbud om å ha

hundene ute og kunne sette opp et gjerde på hotelloområdet. General Napadol tok kontakt med hotellet og ting ordnet seg raskt.

Forberedelser før avreise (ved Jan-Ove Thunem):

Fredag 11.2.2005 fikk jeg og politibetjent Haugenes beskjed om å begynne å forberede oss og hundene på søk i Thailand.

Mandag 14.2.2005 møtte vi på Hundetjenesten med en gjøremålsliste som var rimelig lang. Til å bistå oss fikk vi meget god bistand av Pob Hans Petter Hanstad ved Hundetjenesten, med alt fra kontakt med veterinærmyndigheter, medisiner og vaksiner for oss og hundene, diverse utstyr, flybilletter samt en del andre praktiske gjøremål. Vi hadde også jevnlig kontakt med Pob Kai Iversen som allerede var i Thailand.

Innimellom alle de praktiske tingene vi måtte ordne, så forsøkte vi etter beste evne å trene hundene. Dette foregikk fra mandag til torsdag den uken. Ut fra tv bildene vi hadde sett, samt opplysninger vi fikk fra Kai Iversen hadde vi en viss forestilling om hva som ventet oss og hunden. Derfor gikk mye av tiden med hundetrening til liksøk og liksøk i meget besmittede områder. Vi tilbrakte her en del tid på søppelfyllinger, avfallsplasser, ruinområder og lignende steder, hvor det var mye lukt av alt fra råttent mat til diverse annen søppel mm. Mattilsynet var også innom for å inspisere hundene før avreise.

Fredag 17.2.2005 møtte vi kl.0500 på Hundetjenesten for avreise til Thailand. I tillegg til tre hunder i store hundekasser (Kai var jo i Thailand allerede , uten hund) så hadde vi med oss en god del utstyr som vi hadde plassert i aluminiumskasser. Dette var alt fra pepperspray til hundefor. Medisinsk utstyr så vi nesten kunne utføre alt fra operasjoner til rensing av sår både for oss og hundene hadde vi med. Matsson og Hanstad transporterte oss til Gardermoen, hvor vi så ble møtt av vetr. Bille Ruhwald. Innsjekkinga på flyplassen tok en del tid, bl a skulle vekterne der ha røntgen og inspisere alt fra kasser med utstyr til hundebur.

Ca.kl.0900 satt vi så på et overfylt fly fra Oslo til Stockholm. Ved ankomst i Stockholm var det blitt ordnet slik at vi ble møtt av politiet på flyplassen der. Vi fikk da muligheten til å ta ut hundene og luften de på flyplassområdet. Etter lufting var det å få i hundene sovetabletter/beroligende fra onkel Bille. Vi gikk så inn på flyplassen igjen og slappet av litt, da vi egentlig hadde god tid. Imidlertid viste det seg snart at vi ikke hadde god tid. Ved innsjekk til Thai air sitt fly fra Stockholm til Bangkok, så var det problemer med overlast på flyet. Dette tok tid, da det hele tiden måtte komme nye overordnede der som skulle prate med oss. Det hele endte med at vi måtte betale en betydelig sum i overlast.

Deretter så var det å sette seg på Thai air sitt fly til Bangkok og en 16 timers flyreise. Turen gikk greit, med god mat og drikke. Filmen "Shall we dance" ble vi imidlertid litt lei av, så etter noen timer forsøkte vi å sove. Da: Fullt kaos foran fly kapteinens cockpit. En altfor full og stor svenske hadde blitt nektet servering, og skulle derfor inn til kapteinen for å klage. Thaiene er som kjent ikke av de største og vi så at de hadde betydelige problemer med å holde tilbake svensken. To norske politimenn gikk da til aksjon. Svensken ble elegant lagt i bakken, til stor motstand både fysisk og verbalt. Vi måtte sitte å holde på han på gulvet en god stund, inntil besetningen fikk anskaffet et sett handjern. Etter en stund sovnet svensken og han ble så ført tilbake til plassen sin og lenket fast der. Ved ankomst Bangkok fikk vi som takk en stor og fin flaske champagne av beste merke.

I Bangkok forsøkte vi , via lokalt politi, å få ta ut hunden for å lufte dem. Dette gikk ikke. Etter 2 timer på flyplassen der gikk vi så om bord i flyet til Phuket. 1 time senere landet vi i Phuket, og da startet ”problemene” igjen. På grunn av språkproblemer så skjønte ikke veterinærmyndighetene i Thailand hva vi skulle med tre store schæfere der og hvilke regler som gjaldt. Diverse skjemaer måtte så fylles ut. Via mobiltelefon fikk vi kontakt med Iversen og Kripos personell på utsiden. Et brev fra en general i området som Iversen hadde fått ble lurt inn, og da ordnet alt seg med en gang. Ut av terminalbygget med tre store hundekasser samt de store utstyrs-kassene. I det vi kom ut i det fri slo varmen og luftfuktigheten mot oss. Det var som å gå inn i en varm badstu.

Etter en kort prat med Kripos representantene Aksnes og Asbjørn Hansen, ble hundekassene plassert på en Toyota pick up og alle hundene ble plassert der. Jeg og Håvard fikk sitte på med Toyotaen. Den lokale sjåføren pratet dårligere engelsk enn bestemora til Iversen, men kjørte desto mer hissig og aggressivt enn M. Schanke /F.Borrmann. I tillegg er det venstrekjøring i Thailand, så turen gikk i høyt tempo med hissige forbikjøringer på ”feil” side av vegen.

Vi ble kjørt til en havn hvor Kripos hadde ordnet en speed båt. Vi ble forklart at vi skulle til Phi Phi Island, hvor ødeleggelsene var enorme. Øya var også norsk ansvarsområde under søket. Etter en nydelig båttur på ca 3 timer i den thailandske skjærgården ankom vi Phi Phi. Fra avstand så det ut til å være selve paradiset, men dess nærmere vi kom jo mer så vi de massive ødeleggelsene. Store deler av øya så ut som en ruin. Vi hoppet av båten og vasset i land. En tralle ble ordnet til å frakte alt utstyret med. Noe oppsikt vakte det og både journalister og back packere tok kontakt med oss.

Vi ble så geleidet til hotellet/pensjonatet vi skulle bo på. Det lå et stykke unna sjøen og litt oppe på en høyde. Turen fra stranda til pensjonatet var et trist syn. Alt var ødelagt. Betongklosser, bølgeblekk, planker, baderinger og tøy lå strødd. I tillegg var det en ubeskrivelig lukt av lik, søppel og kloakk. Denne lukta var det også på rommet vi skulle bo i.

Etter å ha lastet fra oss på rommet og skrudd på air konditionen så lavt som mulig, ble vi tatt med på en omvisning. Deretter ble vi med på en tilstøtende øy, hvor filmen ”The Beach” ble spilt inn. Der var det utrolig vakkert. Vi fikk så badet i det varme vannet, noe som var deilig etter så lang tid på reisefot. Det kan nevnes at på denne øya var alt så å si urørt av tsunamien. På kvelden dro vi til en gjenåpnet restaurant, den eneste på øya, hvor vi spiste. Vi ble da kontaktet av diverse unge mennesker fra hele verden. Mange av dem hadde vært tilstede under tsunamien og hadde sterke historier å fortelle. Det kan her nevnes at Phi Phi Island i alle år har vært et populært sted for back packere og ” alternative” mennesker, i tillegg til vanlig turisme.

Deretter bar det hjem til pensjonatet for å lufte hund og så sove. Det eneste stedet vi fikk luftet hunden var langs noen små stier innimellom ruinene. Jeg, Håvard og Kai satt så og pratet og planla neste dag. Vi la oss til å sove kl. 0100. På grunn av den sterke varmen bestemte vi oss for å jobbe på natta og tidlig morgen med hundene. I sola var det på dagen fra 45-50 grader og sterk luftfuktighet, så da var det uforsvarlig å la hundene søke.

Noen timer senere kl.0300 ringte klokka og jeg våknet. Jeg tittet ut på plassen foran huset, og rett på utsiden av vinduet mtt omtrent 1 meter fra meg sto en person. Denne personen var høy, tynn, skallet, hadde masse ringer i både øre og nese og hele kroppen var tatovert. Jeg åpnet og han spurte meg da om vi skulle begynne snart. Han ville bli med å hjelpe oss. Vi begynte å

prate litt og han fortalte at han kom fra Australia, men hadde bodd i Thailand i mange år. Han hadde mistet en del venner på Phi Phi. Vi startet så søk på et sted han mente det kunne ligge noen, men vi fikk verken interesse eller markering. Vi gikk så til søksteigen vi skulle starte, i sanddynene ved en av badestrendene. Søkene gikk greit. Vi både grovsøkte og finsøkte. Hunden jobbet i ca 15 minutter og så var det 10 minutters pause med vanning. Temperaturen på natta og morgenen lå på mellom 20-25 grader.

Halveis i søket jobbet jeg og min hund Zippo/ ” Hassemans Ulv” oss bort mot kanten av stranda, hvor det var litt vegetasjon. Plutselig kom det ca 10 stk små apekatter, hissig, mot oss. Jeg ropte på hunden, og apekattene ble heldigvis værende i tredene. Jeg viste jo fra før at apekatter er utrolig sterke og noen av dem kan ha rabies. Etter at søket av nattens teig var avsluttet, og hundene rimelig slitne, dro vi tilbake til pensjonatet. Resten av dagen ble da brukt til å sondere terreng og planlegge hvordan vi skulle legge opp søkene. Vi hadde et kart med alt vi skulle søke, og planla ut fra det. Området var stort og tre hunder var noen for få, men vi skulle prøve å rekke over alt.

Slik gikk de fleste dager. Vi beveget oss etter hvert bort fra den ferdigsøkte stranda og inn på ruinområdene på øya, hvor hus og hoteller hadde vært. Opp kl.03 hver morgen og ta en liten prat mens apekattene og hønene hylte rundt oss. Deretter søk i utrolig belastende områder både for oss og hundene. Jeg må si det var spesielt å gå med hodelykt i mørket, i ruiner, inn i ødelagte hus og lignende, mens stanken av død og ødeleggelse var rundt oss hele tiden. Bilder av barn, badeklær, baderinger, cd plater, solkrem og alt annet som folk har med seg på ferie lå strødd omkring. Kl.0600 dukket som vanlig thailandske sjøsigøynere opp for å finne verdisaker. Vi fikk både interesse og markeringer på gitte steder. Disse ble merket og når hundesøkene var avsluttet var det ut med diverse utstyr for å sjekke ut dette. Hår, ben rester og tøy med liklukt og blod ble funnet. Innimellom ble innpåslitne løshunder sprayet med pepper, da vi ville hindre kontakt og ev rabiessmitte.

Jeg må her nevne en spesiell episode. Det var på øya masse kummer uten lokk på. Disse kummene var opp til 5 meter dype, og var ca 1 meter i diameter. Nede i kummene var det halveis opp med kloakk. Kummene var ikke så lette å se, der de lå innimellom diverse ruiner. Jeg og Håvard var ute og søkte og hadde fordelt teiger mellom oss. Klokka ca kl.0400. Vi søkte utenfor rekkevidde og hadde bare mobiltelefoner.

Jeg gikk og tittet mens hunden min søkte, da jeg plutselig hørte et plask. Jeg tittet rundt og ropte, men kunne ikke se Zippo. Jeg så kummen og løp bort. Ca 3 meter nede i den trange kummen lå Zippo og bare hodet hans stakk opp. Jeg så han svømte for livet der nede og begynte å rope etter Håvard. Han hørte meg ikke. Jeg måtte handle raskt, men risikoen for at jeg også havnet oppe i kummen uten å komme meg opp var også til stede. I pakksekken min hadde jeg heldigvis en sporline. Den bandt jeg fast i et rør like ved, og jeg ”rapellerte” så ned i kummen. Der festet jeg linen rundt halsen hans før jeg heiste meg opp igjen. Jeg kunne så dra Zippo opp. Det var nok i siste liten, for bare snuten stakk opp på slutten. Dramatikk. En grundig rens måtte også til.

På kveldene ble vi kjent med forskjellige mennesker fra hele verden, som hadde opplevd tsunamien. Mange av disse hadde vært på Phi Phi, og av disse så fikk vi en del opplysninger om informasjon hvor de trodde det kunne ligge døde. Ved lunch tider, etter at hundesøk og kontroller av interesse/markering var ferdige, tok vi på oss noe etterforskningsmessige politioppgaver. Dette var bl. A å koordinere gjenstander og papirer(pass og lignende) som ble funnet, og som hadde en verdi for kripes og andre etterforskere i Phuket.

Pass og andre gjenstander tilhørende folk fra hele verden kom inn, og ble systematisert og sortert før det ble videresendt. Vi tok også en vurdering på bevismessig verdi (opp mot en identifisering av eier) av disse gjenstandene og ben/hår og lignende som ble funnet av frivillige. Entusiasmen hos de frivillige var helt enorm, og de gjorde en kjempeinnsats.

Det at vi som profesjonelle hundeførere med godkjente hunder var i katastrofe området, og ikke frivillige hundeklubber/organisasjoner var nok en stor fordel. Inntrykkene var sterke, men som politimann er du bedre trent til å takle dette kontra en hundefører fra en sivil organisasjon som har hund som hobby. I tillegg har man muligheten til å gjøre en jobb ved siden av det å være hundefører.

Etter ca.8 dager på Phi Phi anså vi oss som ferdige. Vi satte oss så med alt utstyret på rutebåten til Phuket. Deretter bar det i taxi til Khao Lac og Merlin hotell. På vei inn sto et par elefanter. Vi fikk da vite at de løp opp i høyden før tsunamien kom. Hadde menneskene forstått hvorfor, så hadde de fulgt etter. Vi får etter bistand av to finske hundeførere, og noen dager senere tre danske hundeførere. De finske var rene likhunder, mens de danske var patruljehunder med tilleggsutdannelse i søk etter nedgravde gjenstander. Våre hunder var som nevnt patruljehunder med ekstra utdannelse i ruinsøk og liksøk. Vi ser på kart og drar deretter ut i aktuelt søksområde. Dette var i området ved Blue Village resort, hvor mange skandinaver hadde mistet livet og var savnet. Vi konstaterte at søks området var for en stor del jungel, hvor trær, grener og palmer lå ”hulter til bulter”. Et stort treskområde! Vi dro så til Blue Village hotell, eller restene av det. Så å si alt var borte, og gjenstander lå strødd. Vi så også tegninger og bilder av små barn som hadde omkommet i tsunamien. Litt rørende var det. Noe trening ble det også tid til, da Illka Hormila hadde med seg liklukt. Det trengte både vi og hundene !!

Vi tenkte også på det med slanger. Det ble opplyst at det var/hadde vært over 50 sorter giftige slanger i området bl.a Cobra samt skorpion. Noen av de lokale trodde at slangene og skorpionene hadde omkommet eller søkt seg høyere. Ble man bitt var det å ta med seg slangen til sykehuset så de kunne se hvilken type motgift de skulle sette. Om de i det hele tatt hadde motgift til den typen. Noe urolige ble vi av dette, men vi bestyemte oss for å jobbe utfra forutsetningene om å ta vare på seg selv og hunden. Marsjstøvler og kjeledress samt god kontroll på hunden var også viktig.